מ: שלשה מינין פרק ששי נזיר

אין קרבנו בדלות. אלא קרבן קבוע כין עניים בין עשירים: תאמר במצורע. שאם עני הוא מביא לפורים וא"כ גם לא נחמיר עליו להטעינו תער ואין להקשות לפי מה שמסקינן דליף מצורע מקרא אחרינא שלא בנזיר ב] דהיינו נגזירי[1] דבסמוך ולייתי[2] נזיר במה ג]הלך דאיכא למיפרך שכן אינו בשאלה לו שכן שכל גופו טעון תגלחת:

והאי תנא מעיקרא. בגרייתא דלעיל קאמר ללמדו ממצורע מי אפשר כו' אלמא דקיים ליה לתנא [תער] במצורע בלא נזיר שהרי בא[3] נזיר ממצורע ובהך גרייתא בעי למילף מצורע דבעי תער מדינא דנזיר ולוים אלמא מצורע גופיה לא ליף אלא מנזיר ומדינא נמי לא ד]אייתי [דקאמר] מה להלך כו' ופוף לומדו מרמאשו דכתיב בנזירי[4] ומ"מ רבי אליעזר לא ידע תער במצורע אלא מנזיר כדמפרש והולך: תמנן בפרק בתרא דמכות (דף כ.) אינו חייב כו' לגבי פיאות דזקן תניא דאין חייבין בהשחתת פאת זקן בין בהנים בין ישראלים עד שיטלנו בתער וכ"מ אמר אפי' ליקטו במלקט ובהיטני מיחייב: **ומאי** מעטייהו דרבנן. כלומר[5] מהיכא נפקא לן דפשיטא להו דמצורע בתער אפילו בלא נזיר כדס"ל: דתניא זקנו מה ת"ל. במצורע כתיב והיה ביום הטהרתו יגלח את כל שערו יגלח את כל שערו הוא ולמה פרט זקנו לפי שאם גבי בהנים ופאת זקנם לא יגלחו יכול אף מצורע כלומר כהן והוא מצורע כן שלא יכול לגלח זקנו והא דכתיב וגלח את כל שערו ע"כ לגבי מזקנו א"נ בגמרא זקנו שאין עשה דגילות דומה לאו דהשחתת זקן בהנים ועשה דקדושים בהנים מ"ל זקנו מיותר שנכתב במצורע לאשמועינן דאפילו בתער לא מיחייב דומה לאו דלא יגלחו בהנים ופאת זקנם לא יגלחו וכו' והלא בכלל כל שערו הוא ולמה פרט זקנו לפי שאם גבי בהנים ופאת זקנם לא יגלחו יכול אף מצורע כלומר כהן והוא מצורע כן שלא יכול לגלח זקנו והא דכתיב וגלח את כל שערו ע"כ לגבי מזקנו א"נ בגמרא זקנו שאין עשה דגילות דומה לאו דהשחתת זקן בהנים ועשה דקדושים בהנים מ"ל זקנו מיותר שנכתב במצורע לאשמועינן דאפילו בתער לא מיחייב דומה לאו דלא יגלחו בהנים ופאת זקנם לא יגלחו וכו' והלא בכלל כל שערו הוא ולמה פרט זקנו לפי שאם גבי בהנים ופאת זקנם לא יגלחו יכול אף מצורע כלומר כהן והוא מצורע כן שלא יכול לגלח זקנו והא דכתיב וגלח את כל שערו ע"כ לגבי מזקנו א"נ בגמרא זקנו שאין עשה דגילות דומה לאו דהשחתת זקן בהנים ועשה דקדושים בהנים מ"ל זקנו מיותר שנכתב במצורע לאשמועינן דאפילו בתער לא מיחייב עליה אמרי אי ס"ד כי עביד נמי במלקט ובהיטני שפיר דמי לישתוק קרא מיניה ואנא אמינא ומה גבי נזיר דאיסורא קא עביד אפ"ה מחייב הכא דמצוה לא כל שכן

ותו

ליה גבי מצורע דמותר הוא בו היינו תער: **א]** מאי משמע לן מהכא דמצורע לא הוי אלא בתער דלמא לעולם אימא לך דאפי' ליקטו במלקט ובהיטני שפיר דמי והאי דקתני וקנו מה ת"ל דאפי' גילחו בתער לא מיחייב עליה משום פאת זקנם לא יגלחו: **ד]אי ס"ד דכי ליקטו במלקט ובהיטני שפיר דמי.** ומאנה קעביד לישתוק קרא מיניה ולא ליכתוב זקנו ואמינא ליקטו במלקט ובהיטני שפיר דמי דמיתיגן לה מדינא: **ומה גבי נזיר דאיסורא קעביד.** כי מגלח בתער בתוך ימי נזירות: **אפילו הכי מיחייב.** כי ליקטן במלקט ובהיטני כדאמרינן לעיל [ע"ב] לרבות כל המעבירין: **הכא.** דכי מגלח מצוה קעביד כדכתיב [ויקרא יד] וגילח את כל שערו: **לא כל שכן.** שבכל דבר מותר לגלח ואפילו בתער:

ותו

הא' תנא מעיקרא אמר ללמוד נזיר ממצורע מי אפשר שאין דנין כו'. אלמא דפשיטא ליה מילתא דמצורע הוי בתער: **והדר אמר נילף מדינא.** מנזיר ומלוים בהלך השוה שבהן ומדינא נמי לא מצי למילף משום דאית בה פירכא דרבא מברגים שכן אין קרבנו בדלות תאמר במצורע שכן קרבנו בדלות בעולה יורד דכתיב ביה ואם לא הוא[7]: **ל"ל הכיא.** דקתני דללמדו ממצורע מי אפשר דמשמע דפשיטא ליה דמצורע הוי בתער אלינא דרבנן היא דגמרי לה מזקן ב) ופאת (ג) כדמסיק. והאי דקא בעי מדינא לא אפשר משום דאית ביה למפרך כדפריכנא אלינא דר' אליעזר דגמיר לה מנזיר לגמרן: **דפנן.** במסכת מכות: **ואינו חייב.** על הקפת הראש עד שילקטנו בתער: **ר' אליעזר אומר אפי' במלקט ובהיטני:** ואמרינן מ"ש דרבנן. דלא מחייבי בהקפה אלא בתער: **דתניא זקנו.** האמור לגבי מצורע מה ת"ל והלא כל שערו(ד) במשמע וזקנו בכלל שערו אלא לפי שנאמר לגבי בהנים ופאת זקנם(ה): **ס"ל.** גבי ישראל לא תשחית פאת זקנך אי לא תשחית יכול ליקטו ב) במלקט ובהיטני יהא חייב ת"ל ופאת זקנם לא יגלחו הא כילד גילוח שיש בו השחתה דיבר הכתוב וחזו הוי אומר בתער ב) מהו גילוח דקאסר ליה רחמנא גבי הקפת הראש והשחתת פאת זקן ואישתרי ליה גבי מצורע דמותר הוא בו היינו תער: **א]** מאי משמע לן מהכא דמצורע לא הוי אלא בתער דלמא לעולם אימא לך דאפי' ליקטו במלקט ובהיטני שפיר דמי והאי דקתני וקנו מה ת"ל דאפי' גילחו בתער לא מיחייב עליה משום פאת זקנם לא יגלחו: **ד]אי ס"ד דכי ליקטו במלקט ובהיטני שפיר דמי.** ומאנה קעביד לישתוק קרא מיניה ולא ליכתוב זקנו ואמינא ליקטו במלקט ובהיטני שפיר דמי דמיתיגן לה מדינא: **ומה גבי נזיר דאיסורא קעביד.** כי מגלח בתער בתוך ימי נזירות: **אפילו הכי מיחייב.** כי ליקטן במלקט ובהיטני כדאמרינן לעיל [ע"ב] לרבות כל המעבירין: **הכא.** דכי מגלח מצוה קעביד כדכתיב [ויקרא יד] וגילח את כל שערו: **לא כל שכן.** שבכל דבר מותר לגלח ואפילו בתער:

ותו

הא' תנא מעיקרא אמר ללמוד נזיר ממצורע מי אפשר שאין דנין כו'. אלמא דפשיטא ליה מילתא דמצורע הוי בתער: **והדר אמר נילף מדינא.** מנזיר ומלוים בהלך השוה שבהן ומדינא נמי לא מצי למילף משום דאית בה פירכא דרבא מברגים שכן אין קרבנו בדלות תאמר במצורע שכן קרבנו בדלות בעולה יורד דכתיב ביה ואם לא הוא[7]: **ל"ל הכיא.** דקתני דללמדו ממצורע מי אפשר דמשמע דפשיטא ליה דמצורע הוי בתער אלינא דרבנן היא דגמרי לה מזקן ב) ופאת (ג) כדמסיק. והאי דקא בעי מדינא לא אפשר משום דאית ביה למפרך כדפריכנא אלינא דר' אליעזר דגמיר לה מנזיר לגמרן: **דפנן.** במסכת מכות: **ואינו חייב.** על הקפת הראש עד שילקטנו בתער: **ר' אליעזר אומר אפי' במלקט ובהיטני:** ואמרינן מ"ש דרבנן. דלא מחייבי בהקפה אלא בתער: **דתניא זקנו.** האמור לגבי מצורע מה ת"ל והלא כל שערו(ד) במשמע וזקנו בכלל שערו אלא לפי שנאמר לגבי בהנים ופאת זקנם(ה): **ס"ל.** גבי ישראל לא תשחית פאת זקנך אי לא תשחית יכול ליקטו ב) במלקט ובהיטני יהא חייב ת"ל ופאת זקנם לא יגלחו הא כילד גילוח שיש בו השחתה דיבר הכתוב וחזו הוי אומר בתער ב) מהו גילוח דקאסר ליה רחמנא גבי הקפת הראש והשחתת פאת זקן ואישתרי ליה גבי מצורע דמותר הוא בו היינו תער: **א]** מאי משמע לן מהכא דמצורע לא הוי אלא בתער דלמא לעולם אימא לך דאפי' ליקטו במלקט ובהיטני שפיר דמי והאי דקתני וקנו מה ת"ל דאפי' גילחו בתער לא מיחייב עליה משום פאת זקנם לא יגלחו: **ד]אי ס"ד דכי ליקטו במלקט ובהיטני שפיר דמי.** ומאנה קעביד לישתוק קרא מיניה ולא ליכתוב זקנו ואמינא ליקטו במלקט ובהיטני שפיר דמי דמיתיגן לה מדינא: **ומה גבי נזיר דאיסורא קעביד.** כי מגלח בתער בתוך ימי נזירות: **אפילו הכי מיחייב.** כי ליקטן במלקט ובהיטני כדאמרינן לעיל [ע"ב] לרבות כל המעבירין: **הכא.** דכי מגלח מצוה קעביד כדכתיב [ויקרא יד] וגילח את כל שערו: **לא כל שכן.** שבכל דבר מותר לגלח ואפילו בתער:

ותו

אין קרבנו בדלות תאמר במצורע שקרבנו בדלות אמר ליה רבא בר משרשיא לרבא האי תנא מעיקרא אמר ללמדו ממצורע אי אפשר שאין דנין קל מחמור להחמיר עליו והדר אמר נילף מדינא ומדינא נמי לא יליף אמר ליה ההוא אליבא דרבנן הא אליבא דר' אליעזר ב)דתנן אואינו חייב עד שילקטנו בתער ר' אליעזר אומר אפילו ליקטו במלקט ובהיטני חייב מאי טעמייהו דרבנן ג)דתניא ד)זקנו מה ת"ל לפי שנאמר ה)ופאת זקנם לא יגלחו יכול אפילו מצורע כן ה)ת"ל זקנו ומגלן דבתער ו)דתניא ופאת זקנם לא יגלחו יכול אפילו גילחו במספרים יהא חייב ת"ל ז)ולא ח)תשחית (ט) יכול ליקטו במלקט ובהיטני יהא חייב ת"ל ופאת זקנם לא יגלחו הא כיצד ט)איזהו גילוח שיש בו השחתה הוי אומר זה תער י)ממאי דילמא לעולם אפילו ליקטו במלקט ובהיטני נמי מצוה קעביד והא קאתי לאשמועינן דאפילו בתער לא מיחייב עליה אמרי אי ס"ד כי עביד נמי במלקט ובהיטני שפיר דמי לישתוק קרא מיניה ואנא אמינא ומה גבי נזיר דאיסורא קא עביד אפ"ה מחייב הכא דמצוה לא כל שכן

ותו

מסורת הש"ס

ט) מכות כ., ב) יבמות ה. לקמן נח.], ג) מכות כח. קדושין לה: לקמן נח:, ד) [ויקרא יד].

תורה אור השלם

1. וְהָיָה בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי יִגְלַח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת זְקָנוֹ וְאֶת גַּבֹּת עֵינָיו וְאֶת כָּל שְׂעָרוֹ יִגְלַח וְכִבַּס אֶת בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָהֹר: ויקרא יד ט
2. לֹא יִקְרְחוּ קָרְחָה בְרֹאשָׁם וּפְאַת זְקָנָם לֹא יְגַלֵּחוּ וּבִבְשָׂרָם לֹא יִשְׂרְטוּ שָׂרָטֶת: ויקרא כא ה
3. לֹא תַקִּפוּ פֵּאַת רֹאשְׁכֶם וְלֹא תַשְׁחִית אֶת פְּאַת זְקָנֶךָ: ויקרא יט כז

נוסחת הריב"ן

ה) בהקפה כדכתיב והאי דקא בעי לאתויי מדינא ולא אפשר כו' כדפריכנא רבי אליעזר היא דגמיר לה מנזיר לגלגן: ב) לגלגן לאתי: ג) ומהו: ד) ואמרינן לא ס"ד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' הכא חייב ת"ל ולא תשחית פאת זקנך יכול ליקטו: (ב) רש"י ד"ה ת"ל הכיא וכו' מזקנו ופאת זקנך כדמסיק וכו' לא אפשר למילף משום פאת וכו' דרבי אליעזר היא דגמיר: (ג) ד"ה דמגלן וכו' והלא כל שערו כתיב בכלל כל שערו במשמע אלא לפי: (ד) ד"ה ומגלן וכו' ופאת זקנם לא יגלחו יכול אפילו במספרים ת"ל גבי יטלאל וכו' הוי אומר בתער והוהוא גילוח וכו' זקן אישתרי גבי מצורע דמותר הוא בו והיינו תער מסמע לן וכו' אלא בתער הס"ד ואח"כ מ"ה ממאי דלמא:

גליון הש"ם

גמ' ממאי דלמא כו' בפרק ד"הרשב". תמוה לי הא עתה דקיימינן דרבנן דמלקט ובהיטני אינו דרך גילוח דתהלה טעמא אינו מייב אלא בהקפה. ממילא דמצורע דכתיב וגלח אינו במלקט ובהיטני וכמ"ש תוס' לקמן ריש סוטה דף כ' ע"ב והוה ליה למיפרך דלמא תגלח בתספרים נמי מהוה קעביד וע"ש:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה ממאי דמשמע לן מהכא וכו' כל"ל: **ב]** תוי"ד פרק וכו' אלא נזיר דהיינו נזיר. תיבת נזיר נמחק וי"ב מזקנו אי מנזיר. ס"מ: **ג]** **באי"ד** וליתי נזיר כתה הלך. תיבת הלך נמחק וי"ב מלגלגן ומ"מ: **ד]** ד"ה והאי וכו' ומדינא נמי לא אייתי. תיבת אייתי נמחק וי"ב אתיא: **ה]** ד"ה ומאי וכו' ת"ל זקנו מיותר שנכתב בתמצורע לאשמועינן דאפי' עשה דזקנו כל"ל: **ו]** **באי"ד** ד"ה דתניא וכו' דלא תשחית פאת זקנך כל"ל: **ז]** **באי"ד** ד"ה ת"ל הכיא וכו' דלא תשחית פאת זקנך כל"ל: **ח]** **באי"ד** ד"ה ת"ל הכיא וכו' דלא תשחית פאת זקנך כל"ל: **ט]** **באי"ד** ד"ה ת"ל הכיא וכו' דלא תשחית פאת זקנך כל"ל: **י]** ד"ה דמצורע וכו' אלא בתער דלמא לעולם אימא לך דאפי' ליקטו במלקט ובהיטני שפיר דמי והאי דקתני וקנו מה ת"ל דאפי' גילחו בתער לא מיחייב עליה משום פאת זקנם לא יגלחו: **יא]** ד"ה ומאי וכו' ומאי דלמא לעולם אפילו ליקטו במלקט ובהיטני נמי מצוה קעביד והא קאתי לאשמועינן דאפילו בתער לא מיחייב עליה אמרי אי ס"ד כי עביד נמי במלקט ובהיטני שפיר דמי לישתוק קרא מיניה ואנא אמינא ומה גבי נזיר דאיסורא קא עביד אפ"ה מחייב הכא דמצוה לא כל שכן וכל הראש שמה הקפה: הכא דמצוה קא עביד שאין שום איסור בתגלחת מצורע לא כל שכן. שתגלחת מצורע הדחה לאו דהשחתת זקן ואע"ג דגבי נזיר א"א בלא דחייה ובמצורע אפשר לא משמע ליה לפלוגי:

מוסף רש"י

דומה לאו דהשחתת זקן דאינו חייב בעלמא הכא דחי כדאמר ברש יבמות דשאני הכא דהוי לא תעשה ועשה שאינו שוה בכל ההשחתת

הגהות התוספות

1. ל"ל דהייני מזקנו דבסמוך. ותיבת נזיר נמחק. 2. בס"ד לייתי. 3. ל"ל בא למילף. 4. ל"ל בנזיר מצורע והס"ד. ואח"כ מ"ב"ר והא דרבי אליעזר. רבי אליעזר לא ידע כו'. ל"ל ותיבת מ"מ נמחק. 5. ל"ל כלומר מ"מ. 6. ל"ל דין דישראל בין בהנים. 7. תיבות מקרא קמא נמחק. 8. ל"ל ומגלן דבתער. 9. ל"ל במצורע הכן, ובקדושין כו'. ותיבות אי נמי נמחק. 10. (דף לה:). 11. ל"ל דתנא"ע שהוא. 12. ל"ל אמרי וכו' כלומר. 13. ל"ל אמי לרשמעינן דקוקן. 14. ל"ל ובסס דקדושים. 15. תיבת אליעזר נמחק וי"ל ואפ"ה. 16. ל"ל מצות תגלחת המקרא. 17. ל"ל הגהת הב"ר כזה. 18. ר"ת דמשום הכי. 19. ל"ל ל'. 19. בס"ד נתגלחת.

פי' הרא"ש

ה ריס או כבי יונה: תנא [ב: עיקרא] אמר ללמדו ב ו מצורע אי אפשר. אלמא ב קמי דפשיטא ליה דנזיר בעי ה ר פשיטא ליה במצורע הבעי לחילף נזיר ממצורע: הו דר אמר נילף מדינא מצורע ב זיר ובדינא נופה לא קיים ל ה אליבא דרבנן: ברייתא ד עיל דפשיטא ליה תער במצורע רבנן היא וכדמפרש ואזיל. והא דבעי למילף הכא מצורע מנזיר ולא קם ליה דינא ר"א היא ד נן ואינו חייב עד שילקטנו בתער. גבי השחתת פאת זקן מיתניא במכות: במלקט. כלי אומנות שקורים פלייאנה שמחליקין ב ם התרסיק: מיט דרבנן בהא כלומר אכתי מנא ידעי דלרבנן גילוח מצורע בתער: דתניא זקנו מה ת"ל. דבמצורע כתיב ו לח את כל שערו ואת זקנו וכיון דכתיב כל שערו למה הוצרך ליפרוט זקנו. לפי שנאמר ופאת זקנם לא יגלחו גבי בהנים יכ ל אף כהן מצורע כן לא יגלח זקנו ת"ל זקנו דאתי עשה דמצורע ודחה לא יגלחו ועשה דקדושים תהיו. ואע"ג דאין עשה ד חה לא תעשה ועשה בעלמא הכא דחי כדאמר ברש יבמות דשאני הכא דהוי לא תעשה ועשה שאינו שוה בכל ההשחתת

ד ין לא שייך בנשים. ומהאיגעתרך וקנו לומר דדומה לאו דהשחתת זקן דאינו חייב עליו אלא בתער מכלל דגלות מצורע נמי אינו אלא בתער: ומע"ל דבתער חייב בפאת זקן דקנן. גבי ישראל כתיב דלפיגן בהנים וישראל מהדדי ב את פאת. ובמספרים לא מקרי השחתה דאין השער ניטל מעיקרו: יכול אף במלקט ובהיטני שמשחיתין הזקן מעיקרו ת"ל לא יגלחו ותאי לא מקרי גילוח. דוילמא אפילו לקטו במלקט ובהיטני מצוה קא עביד ומקיים מצות תגלחת מצורע. וזקנו אתא ל שמעינן שאפי' בתער שהוא מזוהר בעלמא משום השחתת זקן במצורע לא מיחייב עליה. אמאי אי ס"ד אי עביד במלקט ובהיטני שפיר דמי וקרא לא אתי אלא למימר דדחי תגלחת מצורע איסור השחתת זקן: א"כ לשתוק קרא מיניה אנא אמינא ומה נ ר דאיסור קא עביד. דאפי' נזיר טהור חוטא כדמפרש פ"ק דנדרים כנדרי רשעים נזיר בנזיר. ר"מ דמנזיר טמא ילף שגם תגלחתו בא ע"י איסור ואפ"ה מיחייב לגלח ראשו בתער ודחי לאו דהקפה דסביבא לן השתא הקפת

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com